

KETEBE

	ISBN: 978-625-7014-87-8 © 2018 Ketebe Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.	
1. BASKI Mayıs 2020, İstanbul	KETEBE YAYINLARI: 296 EXLIBRIS - 5	
ooo	YAYIN YÖNETMENİ Furkan Çalışkan	DİZİ EDITÖRÜ Aykut Ertuğrul
BASKI VE CİLT Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş. Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2 34310 Haramidere - Avcılar / İstanbul Sertifika No: 12026 Tel: 212.412 17 00	EDİTÖR Hümeysra Çalışkan	DÜZELTİ Rıdvan Tulum
	KAPAK Harun Tan	MİZANPAJ Nilgün Sönmez
	KETEBE YAYINLARI SERTİFİKA NO. 34989 Maltepe Mahallesi Fetih Caddesi No: 6 Dk: 7 Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.612 29 30 Faks: 212. 612 29 30 ketebe@ketebe.com	
© Özgün adı: Über das Geistige in der Kunst. Çeviriye esas alınan baskı: Benteli-Verlag, Bern-Bümplitz, 1952 Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.		

Sanatta Ruhsallık Üzerine

Wassily Kandinsky

Çeviri
Mehmet Ali Sevgi

KETEBE

Wassily Kandinsky

4 Aralık 1866'da müzisyen bir annenin ve tüccar bir babanın oğlu olarak dünyaya geldi. Beş yaşına geldiğinde anne ve babası boşandı. Teyzesiyle beraber yaşamaya başladığı Odesa'da piyano çalmayı ve resim yapmayı öğrendi.

Resme ve sanata olan yoğun ilgisine rağmen, ailesinin isteği üzerine hukuk fakültesine gitti ve başarıyla mezun oldu. 1892 yılında kuzeni Anna Chimyakina ile evlenerek Moskova Hukuk Fakültesi'nde işe başladı.

Ancak 1895 yılında Fransız empresyonistlerinin Moskova'da açılan sergisine yaptığı ziyaret onu derinden etkiledi. Aynı yıl Bolşoy Tiyatrosu'nda dinlediği Wagner'in *Lohengrin* adlı eseri üzerinde derin izler bıraktı ve 1896 yılında hukuk kariyerini bırakarak kendini tamamen sanata adadı ve Münih'e taşındı.

Münih Sanat Akademisi'nde eğitimine başlasa da belirli bir programı takip etmekten çok kendi özgün anlayışını geliştirmeye odaklandı. Müzik ve renk arasındaki ilişkileri açıklayan teoriler ile meşgul oldu.

Kandinsky'nin sanatında renk, doğanın ve öznenin sadık bir hizmetkârı olarak değil duyguların ifadesi olarak yeniden anlam kazandı.

Evliliğinin de sonlanmasıyla Birinci Dünya Savaşı boyunca Avrupa'da seyahat etti ve savaşın ardından Rusya'ya geri döndü. 50 yaşına geldiğinde Rus bir generalin kızı olan Nina Andreevskaya ile evlendi ve devrimden sonra Rusya'da kalıp tüm zamanını devlet destekli sanat programlarının geliştirmeye adadı.

Almanya'ya tekrar dönerek Bauhaus okulunda dersler verdi, oyunlar ve şiirler kaleme aldı. 1933 yılında Naziler iktidara geldiğinde okul kapatıldı. Kandinsky Alman vatandaşı olmasına rağmen artan baskılardan dolayı 1937 yılında Almanya'dan ayrıldı.

Soyut sanatın babası olarak kabul edilen Kandinsky 1944 yılında Fransa'da öldü. Son yıllarını tablolarının satılmamasından mustarip münzevi bir şekilde yaşadı. Gerçek sanatçının yaşadığı dönemde takdir edilmesinin zor olduğunu yazan Kandinsky'nin eserleri, bugün en gözde müzayedelerin en pahalı eserleri arasında yerini almıştır.

Mehmet Ali Sevgi

1981'de Manisa'da doğdu. Marmara Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği, Bremen Üniversitesi Tarih ve İngiliz Edebiyatı bölümlerinden mezun oldu. Kültürel Çalışmalar alanında yüksek lisansını yaptıktan sonra, Bremen Üniversitesi'nde Antropoloji alanında doktorasını tamamladı. Almanca ve İngilizce dillerinden birçok eseri Türkçeye çevirmiştir. Halen Iğdır Üniversitesi'nde akademisyen olarak çalışmaktadır.

İçindekiler

Kandinsky'nin Kuramsal Yönü / 7

I. Bölüm

Sanat

I. Giriş / 25

II. Hareket / 33

III. Ruhsal Hareket / 40

IV. Piramit / 56

II. Bölüm

Resim

V. Renklerin Etkisi / 61

VI. Formun ve Rengin Dili / 67

VII. Teori / 104

VIII. Sanat Eseri ve Sanatçı / 117

Sonuç / 123

Kitapta yer alan illüstrasyonlar Wassily Kandinsky'nin kitabın orijinal baskısı için özel olarak yaptığı gravürlerin tıpkı basımıdır.

Kandinsky'nin Kuramsal Yönü

Jerome Ashmore

Sanatkârın eseriyle beraber ortaya bir kuram koymasý yaygındır, ama Kandinsky kadar tafsilatlı bir kurama nadiren denk geliriz. Bundan dolayı da muhtelif yetenekler sergileyerek başarıya ulaştığını söyleyebiliriz. Entelektüel bağlamda öyle ince işlenmiş bir kuram ortaya koydu ki resimlerini bu açıdan koruma altına almış oldu; entelektüel olmayan bağlamda da resim sanatını öyle bir şekilde icra etti ki sanat tarihinde muteber bir noktaya yerleşti. İfade gücündeki bu ikilik hayatı boyunca devam etti. Erken dönem çalışmalarında doğuştan gelen entelektüel yeteneklerini sergiledi. Moskova Üniversitesi'nde ekonomi alanında öğrenim görürken aynı zamanda hukuk öğrenimi de görmeye başladı. Hukuk alanındaki çalışmalarında o denli yetkindi

ki Vologda'ya giderek "Rus nüfusu arasında ceza hukukunun kökeni, kullanımı ve uygulaması" alanında araştırma yapmaya başladı. Ama çok sürmeden hem hukuk hem iktisat alanını terk ederek bütün yeteneğini ve kuvvetini sanata yöneltti.

Hayatının büyük bir kısmını sanata, hususi olarak da resim sanatına adanmış olsa da Kandinsky, erken dönem rasyonel yaklaşımından feragat etmemiştir. Resim yapmaya devam ederken bir şekilde yaptıklarını diğer insanlara ve öğrencilere anlatmak için bir yandan da bir kuram geliştirme yükü altına girmiştir. Kuramı tek kelimeyle etkileyici. Kuramı resimleri hakkında bilgi iletişimi sağlıyor, akademisyenler ve eleştirmenlere hitap ediyor ve muhatap olduğu her şeyin açıklanmasını isteyen kimseleri tatmin ediyor. Ama yine de Kandinsky, sanat ve aklın zıtlık içindeki bağı arasında huzurlu bir denge sağlamayı bilmiştir. Resimleri entelektüel anlamda kudretli olsa da sanat mahiyetini kaybedecek kadar entelektüelliğe batırılmamıştır. Kandinsky, kurama bağlı olarak resim yapıp yapmadığına dair sorulara kendisi cevap vermiştir. Resimlerinde olup bitenlere dair açıklayıcı davranmaya çalışsa da resmin bir kuramı takip etmesini reddetmiştir: "Sanatta kuram, uygulamadan önce gelmez. Burada her şey, özellikle de işin başında, bir his meselesidir. Sanatsal anlamda doğru olanı ancak his vasıtasıyla elde edebiliriz. Genel yapı tamamıyla kuramsal bir bağlamdan koparılıp alınabilse de yaratmanın hakiki ruhu (ve başlangıcı) hissin kendisidir. Bu kuram tarafından ne algılanır ne de bulunur. Yaratmaya aniden dâhil olur bu."

Kandinsky'nin akıl yürütmesinin merkezi özelliklerinden biri de resmin, materyal bir nesnenin taklidinden ziyade "içkin ihtiyacı" temel aldığı prensibidir. Bu temel prensibe olan yönelim, kapsamı altındaki dallanmış budaklanmış bazı kavramlarla beraber, şahsi tecrübesinden neşet etmektedir. Kısa otobiyografisinde bahsettiği üzere resimden nesnelere çıkarma fikri Moskova'daki bir Fransız empresyonizm sergisine gittiğinde aklına gelmişti. Monet'nin bir tınızı konu aldığı resim onu özellikle çok etkilemişti. Bu olaya yakın bir zamanda, Moskova Tiyatrosu'nda Wagner'in *Lohengrin* eserinin bir gösterisine katılmıştı. Bu gösteri müzik ve renk arasında bir birlik-teliğe işaret ediyordu. Bu noktadan itibaren aklında sürekli resimde fiziksel nesnelere kullanmayıp rengin müzikal imkânlarını keşfetmek düşüncesi vardı. Bu yeni vücut bulmuş düşüncesi bilimsel olaylarla beraber tasdik edildi ve daha güçlü hale geldi. Uzun süredir atomun katı bir cisim olduğuna dair inanç yeni gelişmelerle beraber yıkıldı. İlk atomun gözenekli bir yapıya sahip olduğu düşünülse de zamanla atomun keskin bir cisim olmadığı, pozitif ve negatif yüklü parçacıkların eylemi olduğu ortaya çıktı. Bu gelişmeler karşısında Kandinsky, geçmişin ressamlarının iddia ettiği gibi fiziksel nesnenin o kadar da önemli bir mahiyette olmadığı çıkarımına vardı.

Kandinsky'nin kariyerini etkileyen en önemli olaylardan biri de 1905 senesinde gerçekleşti. Münih'teki stüdyosuna girdiğinde aşina olmadığı bir resimle göz göze geldi, ama bu resmin azameti, tuhaflığı ve insanda uyandırdığı hayret duygusu o kadar